

Erturan, E.E. Yenel, F.; **Federasyon Başkanlarının Spor Federasyonlarının Özerkliğine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi**, Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, Ocak 2004, Cilt 8, Sayı 1, 71-87

FEDERASYON BAŞKANLARININ SPOR FEDERASYONLARININ ÖZERKLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

E.Esra ERTURAN*
Fatih YENEL*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, spor federasyonlarında özerklikle ilgili gelişmeleri değerlendirilmek, federasyon başkanlarının bu konuya bakış açılarını ortaya koyarak elde edilen bilgiler ışığında öneriler geliştirmektir.

Araştırma tarama modelindedir. Araştırma problemine ilişkin mevcut bilgiler ilgili literatürün taranmasıyla sistematik bir şekilde verilmiş böylece konu hakkında teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. Ayrıca, araştırma ile ilgili bir anket uygulanmış ve bu anket yoluyla elde edilen verilerle araştırmanın problemine çözüm aranmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı hizmet veren 46 spor federasyonunda görev yapan federasyon başkanları oluşturmaktadır. Anket araştırma evreninin tamamına uygulanmış, 39 anket değerlendirmeye alınmış, istatistiksel işlemlere tabi tutulmuştur.

Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans dağılımları çıkarılmış, ardından başkanların görüşleri ile bazı değişkenler arasında anlamlı farklılıklar aranmıştır. Veriler T- Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile karşılaştırmalı olarak incelendikten sonra elde edilen sonuçlar değerlendirmeye alınmıştır.

Sonuç olarak, federasyon başkanlarının, federasyonların özerkleşmesi görüşüne yüksek düzeyde katıldıkları tespit edilmiş, federasyonların mali özerklik ile gelirlerini daha etkin ve verimli yöneteceklerini, ancak özerk federasyonların bir süre kamu kaynaklarından aynı ve nakdi yardım almaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Federasyon, Özerklik

SUMMARY

The purpose of this study was to examine the development concerning to autonomy in sport federations in Turkey and to form suggestions by putting forward the perspectives of presidents.

Existing knowledge regarding to main problem of study has given in a systematic way after, it has been searched and collected from literature. Besides, a questionnaire has been applied and solutions for the problem of study have been looked for in data obtained from this questionnaire.

The scope of study was formed with 46 presidents of federations which are subjected to Youth and Sport Directorate. The questionnaires have been applied to all individuals in scope and 39 of them have been taken into consideration and analysed statistically.

Frequency, percentage and mean scores have been formed on tables, before searching for significant differences between opinions and some variables. After analysing the data with T-Test and One Way ANOVA analyses in SPSS 11.0 Statistical Package Program, results have been evaluated.

As a result, it has proved that, presidents were agree with the idea of autonomous federations and had expressed that federations would be more effective than today in case they were financially autonomous, but underlined the necessity of government support.

Key Words: Sport, Federation, Autonomy

* *Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu / Ankara*

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Giderek 'değişmeyen tek şeyin değişim' olduğu ilkesi ile yaşamın tüm alanlarında bir farklılaşmaya şahit olduğumuz 21. yüzyılda, medeniyetin en küçük birimlerinden en büyüklerine kadar toplulukları bir çatı altında toplayan örgütlerde de hiç kuşkusuz bir zamana ve şartlara ayak uydurma durumu söz konusu olacaktır.

Bugün, “hızla değişen bir ortamda ayakta kalabilmek ve rakiplerin önüne geçebilmek için, kurumun kendini yenilemesi, değişim fırsatlarını analiz edip ortaya çıkan potansiyeli değerlendirmesi ve en uygun stratejinin belirlenip bunun uygulanması için yeniden örgütlenme ve yapılanma işi”⁴ olarak tanımlanabilecek değişim yönetiminin sporun dinamik örgütlerinde uygulanması kaçınılmaz görünmektedir.

Sporun Türkiye’de sevk ve idaresinden sorumlu Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Anayasanın 59. maddesindeki “devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder ve başarılı sporcuyla korur” hükmünü gerçekleştirirken, ana hizmet birimleri olarak faaliyetlerini sürdüren spor federasyonlarına da belli sorumluluklar yüklemektedir.¹⁰

Bu nedenle gerek GSGM’nin gerekse federasyonlarının sözü edilen bu görevleri yerine getirebilmeleri için günün şartlarına uygun bir teşkilatlanma içinde olmaları, dolayısıyla değişimleri zorunlu bir hal almaktadır.⁵

Nitekim, gelişmiş ülkelerde gönüllü örgütler tarafından yönetilen sporun, ülkemizde devlet tekelinde idare edilen yapılar olduğu ve halen kendi ayakları üzerinde duramadığı gözlenmektedir ki bunun, sporun dinamik yapısını baltalayan ve gelişimini engelleyen bir yapılanma olduğu söylenebilir. Çünkü spor hizmeti veren örgütler, yaygınlaşma politikaları gereğince yoğun bir faaliyet temposu içerisinde çalışmaktadırlar ve eğer devlet bürokrasisinin hantal işleyişi uygulamaların hızını kesiyorsa o örgütün verimli çalışmadığını söylemek mümkündür.

Örgütsel değişim ihtiyacı Türk sporunun tarihsel gelişimi içinde de sıkça vurgulanan bir konu olmuş, bu değişimin hedefi ise spor federasyonlarında özerkleşme olarak ifade edilmiştir.³

Federasyonlarda, çağın hızla değişen şartlarına ayak uydurma adına yapılacak bir yapısal değişim söz konusu olduğunda, “merkezden yönetim ve bürokratik çalışmanın sakıncalarını gidermek veya azaltmak için düşünülen bir yönetim şekli”⁸ olan özerklik kaçınılmaz görünmektedir.

Bu çalışmada, Türkiye’de, yapısal değişim sürecindeki spor federasyonlarında özerklikle ilgili gelişmeler değerlendirilmiş, federasyon başkanlarının konuya ilişkin görüşleri tespit edilmiş ve çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırma tarama modelinde yürütülmüş, ayrıca bir anket uygulanmış ve araştırmadaki değerlendirmeye yönelik veriler toplanmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı hizmet veren 46 spor federasyonunda görev yapan federasyon başkanları oluşturmaktadır.

Araştırmada bilgi toplama aracı olarak kullanılan anketler araştırmacı tarafından çalışma evreninin tamamına uygulanmış cevaplanan anket sayısı 39 olarak gerçekleşmiştir.

Daha sonra toplanan veriler bilgisayar ortamında, SPSS 11.0 İstatistik Paket Programı ile analiz edilmiştir. Öncelikle verilerin yüzde ve frekans dağılımları çıkarılmış, ardından deneklerin görüşleri ile bazı değişkenler arasında anlamlı farklılıklar aranmıştır. Veriler T- Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile karşılaştırmalı olarak incelendikten sonra elde edilen sonuçlar değerlendirmeye alınmıştır.

Değişkenler	Alt Kategoriler	f	%
Cinsiyet	kadın	1	2,6
	erkek	38	97,4
	<i>Toplam</i>	39	100
Yaş	30-34 yaş	1	2,6
	35-39 yaş	1	2,6
	40-44 yaş	7	17,9
	45-49	17	43,6
	50+ yaş	13	33,3
	<i>Toplam</i>	39	100
Eğitim durumu	ilkokul	1	2,6
	lise ve dengi	2	5,1
	üniversite	28	71,8
	lisansüstü	8	20,5
	<i>Toplam</i>	39	100
Meslek	memur	4	10,3
	serbest meslek	19	48,7
	emekli	3	7,7
	akademik personel	4	10,3
	diğer	9	23,1
	<i>Toplam</i>	39	100
Dönem	bir dönem	24	61,5
	iki dönem	12	30,8
	3 dönem ve üzeri	3	7,7
	<i>Toplam</i>	39	100

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan 39 spor federasyonu başkanının federasyonların işleyişinde karşılaşılan sorunlara ve özerkliğe ilişkin görüşlerine ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Federasyon Başkanlarının Kişisel Özellikleri

Tablo 1'e bakıldığında, federasyon başkanlarının % 97,4'ünün "erkek", % 43,6'sının "45-49 yaş" grubunda, % 71,8'inin "üniversite mezunu", %48,7'sinin "serbest meslek" ile uğraştığı ve % 61,5'inin "bir dönemdir" başkanlık yaptığı görülmektedir.

Tablo 2 . Başkanların Federasyonların İşleyişinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşleri

Maddeler	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Çok az		Az		Orta		Çok		Pek çok		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Federasyonunuzun bugünkü yönetsel yapısını ne kadar verimli buluyorsunuz?	-	-	4	10,3	26	66,7	8	20,5	1	2,6	3,15
Federasyonunuzun bağımsız kararlar alabildiğine ne ölçüde inanıyorsunuz?	1	2,6	5	12,8	24	61,5	5	12,8	4	10,3	3,15
Size göre alınan Yönetim Kurulu kararları ne ölçüde uygulanabiliyor?	-	-	3	7,7	20	51,3	14	35,9	2	5,1	3,38
Size göre spor ile ilgili mevzuat ihtiyaca ne ölçüde cevap vermektedir?	2	5,1	6	15,4	31	79,5	-	-	-	-	2,74
Size GSGM birimleri spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde ne ölçüde yeterlidir?	4	10,3	8	20,5	21	53,8	6	15,4	-	-	2,74
Size göre “bürokratik işleyiş” spor faaliyetlerinin yönetim ve organizasyonunda çıkan aksaklıklarla ne derece ilişkilidir?	1	2,6	1	2,6	6	15,4	26	66,7	5	12,8	3,85
Size göre GSGM’nin federasyonunuza ayırdığı yıllık bütçe ne ölçüde yeterlidir?	9	23,1	17	43,6	12	30,8	1	2,6	-	-	2,13
Size federasyonunuz mali kaynak oluşturmak için sponsorluk, ayni- nakdi yardımlar ve benzerlerinden ne ölçüde yararlanabilmektedir?	12	30,8	17	43,6	8	20,5	2	5,1	-	-	2,00
Size göre federasyon personeli ihtiyaca ne ölçüde cevap verebilmektedir?	4	10,3	15	38,5	12	30,8	4	10,3	4	10,3	2,72

Tablo 2’ye bakıldığında, başkanların yoğunlukla, federasyonun “yönetsel yapısını ne kadar verimli bulduklarına” ($X= 3,15$) % 66.7, “ne ölçüde bağımsız kararlar alabildiğine”(X= 3,15) %61,5, “yönetim kurulu kararlarının ne ölçüde uygulandığına” ($X= 3,38$) %51.3’lük oranlarla “orta” düzeyde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Yine, federasyon başkanların, “spor ile ilgili mevzuat ihtiyaca ne ölçüde cevap verdiğine” ($X=2,74$) %79.5 ve “GSGM birimlerinin spor faaliyetlerindeki yeterliliğine” ($X=2,74$) %53,8 ‘lik oranlarla “orta” düzeyde cevabını verdikleri görülmektedir.

Başkanların “bürokratik işleyişin” spor faaliyetlerinin yönetim ve organizasyonunda çıkan aksaklıklarla ne derecede ilişkili olduğu sorusuna ise %66.7 oranıyla “çok” seçeneğini işaretleyerek görüş bildirdikleri tespit edilmiştir ($X=3,85$).

Başkanlar, %43,6’lık oranla “GSGM’nin federasyona ayırdığı yıllık bütçeyi” ($X=2,13$), %43,6’lık oranla, “federasyonun mali kaynak oluşturmak için sponsorluk, ayni-nakdi yardımlar ve benzerlerinden ne ölçüde yararlanabildiğine”(X=2,00) ve %38,5’lik oranla “federasyon personelinin ihtiyaca ne ölçüde cevap verdiğine” ($X=38,5$) ilişkin olarak “az” seçeneğinde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 3. Başkanların Özerkliğe İlişkin Görüşleri

Maddeler	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Çok az		Az		Orta		Çok		Pek çok		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
“Spor federasyonları idari ve mali yönden özerkliğe kavuşmalıdır” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	3	7,7	1	2,6	3	7,7	7	17,9	25	64,1	4,28
Özerk yapıdaki federasyonların spor hizmetlerinde daha etkin ve verimli olacağı görüşüne ne ölçüde inanmaktasınız?	2	5,1	-	-	3	7,7	16	41,0	18	46,2	4,23
“Mali özerklik getirilmesi ile, federasyonların bugünkünden daha fazla geliri daha etkin ve verimli kullanacağı görüşüne ne ölçüde inanmaktasınız?	2	5,1	1	2,6	7	17,9	10	25,6	19	48,7	4,10
“Özerklik hakkı tanınan federasyonların kamu kaynaklarından aynı ve nakdi yardım almaları için gerekli yasalar düzenlenmelidir” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	-	-	-	-	4	10,3	15	38,5	20	51,3	4,41
“Özerklik tanınan federasyonlara, devlet tesislerini belli bir süre için bedelsiz kullanım hakkı tanınması” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	1	2,6	1	2,6	4	10,3	10	25,6	23	59,0	4,36
“ Federatif yapıyı oluşturan spor kulüplerinin dernekler kanunu kapsamında çıkarılıp spor yönetiminde daha etkin bir pozisyona kavuşacakları yasal bir düzenlemenin yapılması” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	-	-	1	2,6	6	15,4	11	28,2	21	53,8	4,33
“Özerk yapıdaki federasyonlar ile belediyeler arasında yerel düzeydeki spor faaliyetleri için uygun mevzuatın oluşturulması” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	1	2,6	1	2,6	6	15,4	13	33,3	18	46,2	4,18

Başkanların özerkliğe ilişkin görüşlerine ilişkin Tablo 3'e bakıldığında “Pek çok” seçeneğinin tüm maddelerde en çok yüzdeyle gerçekleştiği görülmektedir. Buna göre; “Spor federasyonları idari ve mali yönden özerkliğe kavuşmalıdır görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?” 4,28 ortalama ve %64,1'lik bir oranla, “Özerk yapıdaki federasyonların spor hizmetlerinde daha etkin ve verimli olacağı görüşüne ne ölçüde inanmaktasınız?” 4,23 ortalama ve %46,2'lik bir oranla, “Mali özerklik getirilmesi ile, federasyonların bugünkünden daha fazla geliri daha etkin ve verimli kullanacağı görüşüne ne ölçüde inanmaktasınız?” 4,10 ortalama ve %48,7'lik oranla gerçekleşmiştir.

Başkanların %51,3 ile “Özerklik hakkı tanınan federasyonların kamu kaynaklarından aynı ve nakdi yardım almaları için gerekli yasalar düzenlenmelidir” ($X=4,41$) ve %59,0 ile “Özerklik tanınan federasyonlara, devlet tesislerini belli bir süre için bedelsiz kullanım hakkı tanınmalıdır” ($X=4,36$) görüşlerine de “pek çok” yanıtını verdikleri görülmektedir.

Federasyon başkanları “spor kulüplerinin dernekler kanunu kapsamında çıkarılmasına” 4,33 ortalama ve % 53,8'lik oranla ve “özerk yapıdaki federasyonlar ile belediyeler arasında yerel düzeydeki spor faaliyetleri için uygun mevzuatın oluşturulmasına” 4,18 ortalama ve %46,2'lik oranla “pek çok” düzeyde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4. Federasyon Başkanlarının, Federasyonların İşleyişinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşlerinin “Yaş” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Maddeler	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p
	Gruplar arası	1,503	2	,752	1,993	,151

Federasyonunuzun bugünkü yönetsel yapısını ne kadar verimli buluyorsunuz?	<i>Gruplar içi</i>	13,574	36	,377		
	<i>Toplam</i>	15,077	38			
Federasyonun bağımsız kararlar alabildiğine ne ölçüde inanıyorsunuz?	<i>Gruplar arası</i>	1,111	2	,556	,715	,496
	<i>Gruplar içi</i>	27,966	36	,777		
	<i>Toplam</i>	29,077	38			
Size göre alınan yönetim kurulu kararları ne ölçüde uygulanabiliyor?	<i>Gruplar arası</i>	,248	2	,124	,236	,791
	<i>Gruplar içi</i>	18,982	36	,527		
	<i>Toplam</i>	19,231	38			
Size göre spor ile ilgili mevzuat ihtiyaca ne ölçüde cevap veriyor?	<i>Gruplar arası</i>	,830	2	,415	1,408	,258
	<i>Gruplar içi</i>	10,606	36	,295		
	<i>Toplam</i>	11,436	38			
Sizce GSGM birimleri spor faaliyetlerini gerçekleştirmede ne ölçüde yeterlidir?	<i>Gruplar arası</i>	1,011	2	,505	,688	,509
	<i>Gruplar içi</i>	26,425	36	,734		
	<i>Toplam</i>	27,436	38			
Size göre “bürokratik işleyiş” spor faaliyetlerinin yönetim ve organizasyonunda çıkan aksaklıklarla ne ölçüde ilişkilidir?	<i>Gruplar arası</i>	1,846	2	,923	1,565	,223
	<i>Gruplar içi</i>	21,231	36	,590		
	<i>Toplam</i>	23,077	38			
Size göre GSGM’nün federasyonunuza ayırdığı yıllık bütçe ne ölçüde yeterlidir?	<i>Gruplar arası</i>	,719	2	,359	,547	,583
	<i>Gruplar içi</i>	23,640	36	,657		
	<i>Toplam</i>	24,359	38			
Sizce federasyonunuz mali kaynak oluşturmak için sponsorluk, aynı-nakdi yardım vb ne ölçüde yararlanabilmektedir?	<i>Gruplar arası</i>	,680	2	,340	,448	,643
	<i>Gruplar içi</i>	27,320	36	,759		
	<i>Toplam</i>	28,000	38			
Size göre federasyon personeli ihtiyaca ne ölçüde cevap verebilmektedir?	<i>Gruplar arası</i>	1,011	2	,505	,388	,681
	<i>Gruplar içi</i>	46,887	36	1,302		
	<i>Toplam</i>	47,897	38			

Tablodaki verilere göre, federasyon başkanlarının federasyonlardaki mevcut şartlar ve sorunlara ilişkin görüşlerinin “yaş” değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 5. “Yaş” Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Maddeler	Yaş Grupları	N	$\bar{X}$	S
Federasyonunuzun bugünkü yönetsel yapısını ne kadar verimli buluyorsunuz?	<i>44 ve altında</i>	9	3,22	,441
	<i>45-49</i>	17	2,94	,748
	<i>50+ yaş</i>	13	3,38	,506
	<i>Toplam</i>	39	3,15	,630
Federasyonun bağımsız kararlar alabildiğine ne ölçüde inanıyorsunuz?	<i>44 ve altında</i>	9	3,11	,928
	<i>45-49</i>	17	3,00	,866
	<i>50+ yaş</i>	13	3,38	,870
	<i>Toplam</i>	39	3,15	,875
Size göre alınan yönetim kurulu kararları ne ölçüde uygulanabiliyor?	<i>44 ve altında</i>	9	3,44	,527
	<i>45-49</i>	17	3,29	,849
	<i>50+ yaş</i>	13	3,46	,660
	<i>Toplam</i>	39	3,38	,711
Size göre spor ile ilgili mevzuat ihtiyaca ne ölçüde cevap veriyor ?	<i>44 ve altında</i>	9	3,00	,000
	<i>45-49</i>	17	2,71	,588
	<i>50+ yaş</i>	13	2,62	,650
	<i>Toplam</i>	39	2,74	,549
Sizce GSGM birimleri spor faaliyetlerini gerçekleştirmede ne ölçüde yeterlidir?	<i>44 ve altında</i>	9	3,00	,500
	<i>45-49</i>	17	2,59	,939
	<i>50+ yaş</i>	13	2,77	,927

	<i>Toplam</i>	39	2,74	,850
Size göre “bürokratik işleyiş” spor faaliyetlerinin yönetim ve organizasyonunda çıkan aksaklıklarla ne ölçüde ilişkilidir?	<i>44 ve altında</i>	9	4,00	,000
	<i>45-49</i>	17	4,00	,866
	<i>50+ yaş</i>	13	3,54	,877
	<i>Toplam</i>	39	3,85	,779
Size göre GSGM’nün federasyonunuza ayırdığı yıllık bütçe ne ölçüde yeterlidir?	<i>44 ve altında</i>	9	1,89	,782
	<i>45-49</i>	17	2,24	,664
	<i>50+ yaş</i>	13	2,15	,987
	<i>Toplam</i>	39	2,13	,801
Sizce federasyonunuz mali kaynak oluşturmak için sponsorluk, aynı-nakdi yardım vb ne ölçüde yararlanabilmektedir?	<i>44 ve altında</i>	9	1,78	,667
	<i>45-49</i>	17	2,12	,928
	<i>50+ yaş</i>	13	2,00	,912
	<i>Toplam</i>	39	2,00	,858
Size göre federasyon personeli ihtiyaca ne ölçüde cevap verebilmektedir?	<i>44 ve altında</i>	9	3,00	1,414
	<i>45-49</i>	17	2,59	1,064
	<i>50+ yaş</i>	13	2,69	1,032
	<i>Toplam</i>	39	2,72	1,123

Tablo 6. Federasyon Başkanlarının Federasyonlarda Özerkliğe İlişkin Görüşlerinin “Yaş” Değişkenine Göre Farklılığı İçin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Maddeler	Varyansın Kaynağı	KT	sd	KO	F	p	Fark Tukey
“Spor federasyonları idari ve mali yönden özerkliğe kavuşturulmalıdır” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>Gruplar arası</i>	10,915	2	5,458	4,368	,020	2-3
	<i>Gruplar içi</i>	44,982	36	1,250			
	<i>Toplam</i>	55,897	38				
“Özerk yapıdaki spor federasyonlarının spor hizmetlerinde daha etkin ve verimli olacağı” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>Gruplar arası</i>	5,696	2	2,848	3,284	,056	
	<i>Gruplar içi</i>	31,227	36	,867			
	<i>Toplam</i>	36,923	38				
“Mali özerklik getirilmesi ile federasyonların bugünkünden daha fazla geliri daha etkin ve verimli kullanacağı ” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>Gruplar arası</i>	3,383	2	1,691	1,377	,265	
	<i>Gruplar içi</i>	44,207	36	1,228			
	<i>Toplam</i>	47,590	38				
“Özerklik hakkı tanınan federasyonların, belli bir süre kamu kaynaklarından aynı ve nakdi yardım almaları için gerekli yasal düzenlenmelidir” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>Gruplar arası</i>	2,408	2	1,204	2,885	,069	
	<i>Gruplar içi</i>	15,028	36	,417			
	<i>Toplam</i>	17,436	38				
“Özerklik hakkı tanınan federasyonlara devlet tesislerini belli bir süre için bedelsiz kullanım hakkı tanınması gereklidir” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>Gruplar arası</i>	1,400	2	,700	,750	,479	
	<i>Gruplar içi</i>	33,575	36	,933			
	<i>Toplam</i>	34,974	38				
“Federatif yapıyı oluşturan spor kulüplerinin dernekler kanunu kapsamından çıkarılıp, spor yönetiminde daha etkin bir pozisyona kavuşacakları yasal düzenlemenin yapılması” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>Gruplar arası</i>	1,404	2	,702	1,000	,378	
	<i>Gruplar içi</i>	25,263	36	,702			
	<i>Toplam</i>	26,667	38				

“Özerk yapıdaki federasyonlar ile belediyeler arasında yerel düzeydeki spor faaliyetleri için uygun mevzuatın oluşturulması gereklidir” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>Gruplar arası</i>	6,431	2	3,216	3,949	,028	2-3
	<i>Gruplar içi</i>	29,312	36	,814			
	<i>Toplam</i>	35,744	38				

Yukarıdaki verilere göre, federasyon başkanlarının “spor federasyonları idari ve mali yönden özerkliğe kavuşmalıdır görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz” maddesine ilişkin görüşlerinde yaşlarına göre anlamlı bir farklılık vardır [$F_{(2-36)} = 4.368$; $p > 0.05$]. Anlamlı farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonuçlarına göre 45-49 yaş ($X=4.71$) grubundaki başkanların görüşlerinin ortalaması 50 ve üzeri ($X=3.54$) yaş grubundaki başkanların görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Bir başka deyişle 45-49 yaş grubundaki başkanların bu maddeye ilişkin görüşleri daha olumludur.

Başkanların “Özerk yapıdaki federasyonlar ile belediyeler arasında yerel düzeydeki spor faaliyetleri için uygun mevzuatın oluşturulması gereklidir görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?” maddesine ilişkin görüşleri yaş değişkenine bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmiştir. [$F_{(2-36)} = 3.949$; $p > 0.05$]. Tukey HSD testi sonuçlarına göre 45-49 yaş ($X=4.53$) grubundaki başkanların görüşlerinin ortalaması 50 ve üzeri ($X=3.62$) yaş grubundaki başkanların görüşlerinin ortalamasından daha yüksek düzeydedir.

Tablo 7. “Yaş” Değişkenine İlişkin Betimsel Veriler

Maddeler	Yaş Grupları	N	$\bar{X}$	S
“Spor federasyonları idari ve mali yönden özerkliğe kavuşturulmalıdır” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	44 ve altında	9	4,56	,726
	45-49	17	4,71	,686
	50+ yaş	13	3,54	1,664
	Toplam	39	4,28	1,213
“Özerk yapıdaki spor federasyonlarının spor hizmetlerinde daha etkin ve verimli olacağı” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	44 ve altında	9	4,56	,527
	45-49	17	4,47	,717
	50+ yaş	13	3,69	1,316
	Toplam	39	4,23	,986
“Mali özerklik getirilmesi ile federasyonların bugünkünden daha fazla geliri daha etkin ve verimli kullanacağı” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	44 ve altında	9	4,22	,972
	45-49	17	4,35	,931
	50+ yaş	13	3,69	1,377
	Toplam	39	4,10	1,119
“Özerklik hakkı tanınan federasyonların, belli bir süre kamu kaynaklarından aynı ve nakdi yardım almaları için gerekli yasalar düzenlenmelidir” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	44 ve altında	9	4,44	,527
	45-49	17	4,65	,702
	50+ yaş	13	4,08	,640
	Toplam	39	4,41	,677
“Özerklik hakkı tanınan federasyonlara devlet tesislerini belli bir süre için bedelsiz kullanım hakkı tanınması gereklidir” görüşüne ne ölçüde	44 ve altında	9	4,67	,500
	45-49	17	4,35	,996
	50+ yaş	13	4,15	1,144

katılıyorsunuz?	<i>Toplam</i>	39	4,36	,959
“Federatif yapıyı oluşturan spor kulüplerinin dernekler kanunu kapsamından çıkarılıp, spor yönetiminde daha etkin bir pozisyona kavuşacakları yasal düzenlemenin yapılması” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>44 ve altında</i>	9	4,56	,527
	<i>45-49</i>	17	4,41	,870
	<i>50+ yaş</i>	13	4,08	,954
	<i>Toplam</i>	39	4,33	,838
“Özerk yapıdaki federasyonlar ile belediyeler arasında yerel düzeydeki spor faaliyetleri için uygun mevzuatın oluşturulması gereklidir” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>44 ve altında</i>	9	4,33	,707
	<i>45-49</i>	17	4,53	,800
	<i>50+ yaş</i>	13	3,62	1,121
	<i>Toplam</i>	39	4,18	,970

Tablo 8. Federasyon Başkanlarının, Federasyonların İşleyişinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Görüşlerinin “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Farklılığı İçin T-Testi Sonuçları

Maddeler	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	S	t	p
Federasyonunuzun bugünkü yönetsel yapısını ne kadar verimli buluyorsunuz?	<i>lisans</i>	28	3,21	,63	1,932	,062
	<i>lisansüstü</i>	8	2,75	,46		
Federasyonun bağımsız kararlar alabildiğine ne ölçüde inaniyorsunuz?	<i>lisans</i>	28	3,18	,905	,490	,627
	<i>lisansüstü</i>	8	3,00	,926		
Size göre alman yönetim kurulu kararları ne ölçüde uygulanabiliyor?	<i>lisans</i>	28	3,36	,678	,390	,699
	<i>lisansüstü</i>	8	3,25	,707		
Size göre spor ile ilgili mevzuat ihtiyaca ne ölçüde cevap veriyor ?	<i>lisans</i>	28	2,86	,448	1,906	,065
	<i>lisansüstü</i>	8	2,50	,535		
Sizce GSGM birimleri spor faaliyetlerini gerçekleştirmede ne ölçüde yeterlidir?	<i>lisans</i>	28	2,93	,766	2,136	,040
	<i>lisansüstü</i>	8	2,25	,886		
Size göre “bürokratik işleyiş” spor faaliyetlerinin yönetim ve organizasyonunda çıkan aksaklıklarla ne ölçüde ilişkilidir?	<i>lisans</i>	28	3,86	,756	-,449	,656
	<i>lisansüstü</i>	8	4,00	,926		
Size göre GSGM’ nün federasyonunuza ayırdığı yıllık bütçe ne ölçüde yeterlidir?	<i>lisans</i>	28	2,12	,737	-,056	,956
	<i>lisansüstü</i>	8	2,12	,991		
Sizce federasyonunuz mali kaynak oluşturmak için sponsorluk, ayni-nakdi yardım vb ne ölçüde yararlanabilmektedir?	<i>lisans</i>	28	1,89	,685	-,727	,472
	<i>lisansüstü</i>	8	2,12	1,126		
Size göre federasyon personeli ihtiyaca ne ölçüde cevap verebilmektedir?	<i>lisans</i>	28	2,86	1,113	1,380	,176
	<i>lisansüstü</i>	8	2,25	1,035		

Tablodan da izleneceği gibi, federasyon başkanlarının “sizce GSGM birimleri spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde ne ölçüde yeterlidir” maddesine ilişkin görüşlerinde mezuniyet durumlarına göre anlamlı bir farklılık vardır [$t_{(34)} = 2.136$; $p < 0.05$]. Bu maddede lisans mezunu başkanların görüşlerinin ortalaması 2.93 olarak gerçekleşirken, lisansüstü program mezunu federasyon başkanlarının görüşlerinin ortalaması 2.25 olarak gerçekleşmiştir. Aradaki sayısal fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Diğer bir anlatımla lisans mezunu başkanların GSGM birimlerinin spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesindeki yeterliliğine ilişkin görüşleri lisansüstü mezunu başkanların görüşlerinden daha olumlu düzeydedir.

Tablo 9. Federasyon Başkanlarının, Özerkliğe İlişkin Görüşlerinin “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Farklılığı İçin T-Testi Sonuçları

Maddeler	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	S	t	p
“Spor federasyonları idari ve mali yönden özerkliğe kavuşturulmalıdır” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>lisans</i>	28	4,29	1,243	,070	,945
	<i>lisansüstü</i>	8	4,25	1,389		
“Özerk yapıdaki spor federasyonlarının spor hizmetlerinde daha etkin ve verimli olacağı” görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>lisans</i>	28	4,29	,937	,386	,702
	<i>lisansüstü</i>	8	4,12	1,356		
“Mali özerklik getirilmesi ile federasyonların bugünkünden daha fazla geliri daha etkin	<i>lisans</i>	28	4,18	1,124	,383	,704

ve verimli kullanacağı görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz ?	<i>lisansüstü</i>	8	4,00	1,309		
"Özerklik hakkı tanınan federasyonların, belli bir süre kamu kaynaklarından aynı ve nakdi yardım almaları için gerekli yasalar düzenlenmelidir" görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>lisans</i>	28	4,43	,690	,190	,850
	<i>lisansüstü</i>	8	4,37	,744		
"Özerklik hakkı tanınan federasyonlara devlet tesislerini belli bir süre için bedelsiz kullanım hakkı tanınması gereklidir" görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>lisans</i>	28	4,57	,690	1,280	,209
	<i>lisansüstü</i>	8	4,12	1,356		
"Federatif yapıyı oluşturan spor kulüplerinin dernekler kanunu kapsamında çıkarılıp, spor yönetiminde daha etkin bir pozisyona kavuşacakları yasal düzenlemenin yapılması" görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>lisans</i>	28	4,32	,905	-,153	,879
	<i>lisansüstü</i>	8	4,37	,744		
"Özerk yapıdaki federasyonlar ile belediyeler arasında yerel düzeydeki spor faaliyetleri için uygun mevzuatın oluşturulması gereklidir" görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?	<i>lisans</i>	28	4,25	,887	,631	,533
	<i>lisansüstü</i>	8	4,00	1,309		

Tablo 9'dan da izlenebileceği gibi, yapılan T- testi analizi sonuçlarına göre federasyon başkanlarının federasyonlarda özerkliğe ilişkin görüşlerinin "eğitim durumu" değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, devletin spordan sorumlu örgütü Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün ana hizmet birimlerinden olan spor federasyonlarında fahri olarak görev yapan federasyon başkanlarının, federasyonlardaki mevcut şartları değerlendirmeye ilişkin görüşleri ile federasyonlarda özerklik hakkındaki görüşleri tespit edilmiştir. Çalışmanın bu bölümünde ise verilerin analizi ile elde edilen sonuçlar yorumlanmış ve bu bilgiler ışığında önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma kapsamına alınan başkanların % 97,4'ü "erkek", % 43,6'sı "45-49 yaş" grubundadır. Başkanların %48,7'si "serbest meslek" ile uğraşmakta ve %61,5'inin "bir dönemdir" başkanlık yaptığı görülmektedir. (Tablo1)

Ekici'nin yapmış olduğu bir çalışmada fahri çalışanların %90,3'ünün erkek, % 43,2'sinin "46 ve üzeri" yaş grubunda olduğu belirtilmiştir. Araştırmayla paralellik gösteren bu bulgulardan yola çıkarak, ülkemizde federasyon başkanlıklarında cinsiyet kutuplaşması olduğunu ve bu durumun giderilmesi için kadınların federasyon başkanlığı için teşvik edilmesinin yararlı olacağı söylenebilir.¹

Federasyon başkanlarının eğitim durumlarına bakıldığında % 71,8'i "üniversite mezunu" ve %20,5'inin lisans üstü eğitim almış olduğu görülmektedir ki, bu durum federasyonlardaki mevcut şartların ve özerkliğin irdelenmesi konusunda araştırmanın güvenilirliği açısından önemli görünmektedir. Yine aynı şekilde eğitim düzeyinin yüksek oluşu, Türk sporunda bilinçli hareket eden eğitilmiş yöneticiler olduğu ve sporun ülkedeki gelişimi açısından umut verici bir tablo oluşturduğu kanaatini uyandırabilir. (Tablo1)

Tablo 2'de başkanların federasyonlardaki mevcut şartları değerlendirmelerine ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Buna göre başkanlar, federasyonun bugünkü yönetsel yapısının verimliliğini %66,7'lik bir oranla "orta" olarak değerlendirmişleridir. Yine federasyonun bağımsız kararlar alabildiğine ne ölçüde inandıklarını % 61,5 ile ve bu kararları ne ölçüde uygulayabildikleri %51,3 ile "orta" olarak yanıtlamışlardır. Buna göre federasyonların bağımsız kararları alıp, uygulamaya koymasına gereken organlarının orta seviyede verimlilikle çalıştığını söylemek mümkündür.

Başkanların % 79,5'i spor ile ilgili mevzuatın ihtiyaca orta düzeyde cevap verdiğini belirtmişlerdir. Ekici'nin de yapmış olduğu çalışmada federasyon fahri üyelerinin, üyesi oldukları federasyonun sorunlarına %50'lik bir oranla "yasaların ihtiyaca cevap vermeyişini" birincil sorun olarak ortaya koydukları belirtilmiştir.¹ Nitekim, 3289 sayılı GSGM kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelikler düşünüldüğünde, yasal düzenlemelere duyulan ihtiyacın sıkça ifade edildiğini görülmektedir. Örneğin, 1999 yılında yapılan Federasyon Başkanları Toplantısı'nda bu durum, ödül yönetmeliği, başkanlık seçimleri, adayların eğitim, dil, yaş gibi durumlarının yanı sıra yönetim kurulu üyelerinin sayısı ve bunların seçiminde inisiyatifin Başkan'a bırakılması gibi pek çok konuda öngörülen ve yaşanan sorunların dile

getirilmesine sebep olmuş, ardından bahsi geçen sorunlar yönetmelik maddelerinde Temmuz 2002de yapılan değişikliklerle bir düzene sokulmuştur.²

Yine Tablo 2'ye bakıldığında, başkanların “sizce GSGM birimleri spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde ne ölçüde yeterlidir?” maddesine ilişkin görüşleri %53,8 'lik oranla “orta” düzeyde gerçekleşirken, “size göre “bürokratik işleyiş” spor faaliyetlerinin yönetim ve organizasyonunda çıkan aksaklıklarla ne derece ilişkilidir?” maddesine ilişkin görüşlerinin %66.7 oranıyla “çok” seçeneği ile gerçekleştiği görülmektedir.

İmamoğlu ve Çimen'in yapmış oldukları araştırmada da, GSGM için, “merkeziyetçi yapı ve yönetim anlayışı ortaya çıkan merkez bürokrasisinin aşırı büyümesi, ayrıntı sayılabilecek hemen her hizmet için üstlerin onayına başvurulması, çözümün merkezde aranması nedeniyle iş takiplerinin çoğalması, asli görevlerin ihmal edilmesi gibi sorunlar doğurmakta, böylece cari giderler artmakta, etkinlik azalmaktadır” ifadesine yer verilerek bürokratik yükün altı çizilmiştir.⁵

Başkanların %43,6sı GSGM'nin kendilerine ayırdığı yıllık bütçeyi ve federasyonun mali kaynak oluşturmak için yararlanabildiği sponsorluk, ayni- nakdi yardımlar v.b “az” olarak değerlendirmişlerdir. Bu noktadan hareketle federasyon başkanlarının federasyonlarını mali konularda yetersiz buldukları ifade edilebilir.

Mali konularda özellikle, federasyonların kendi kaynaklarını oluşturmalarına ilişkin şartlar incelendiğinde, bugün, kanun ve yönetmeliklerdeki boşluklar dikkat çekmektedir. Genel Müdürlükte tüm federasyonlar için ortak bir “havuz” hesabı oluşturulmuş olup, geliri ne olursa olsun tüm federasyonlar bu hesabı kullanmaktadırlar. Dolayısıyla, federasyonların aldıkları gerek yurt dışı gerekse sponsorluk benzeri mali yardımlarının aktarılmasında ortak hesap kullanımı federasyonların gelir getirişlerine göre yapılacak sınıflandırmalarda ve bu gelirlerini kullanmaları açısından büyük sıkıntılar yaratmaktadır.

Başkanların federasyon personelinin ihtiyaca ne ölçüde cevap verdiği hakkındaki görüşleri de %38,5 oranıyla “az” yönünde gerçekleşmiştir. Yine, gözlemlendiği kadarıyla, federasyon çalışanları, kamu teşekküllerinin pek çoğunda da görülebileceği gibi, sadece güncel bürokratik işlerin takibi ile kendilerini sınırlamaktadırlar. Buradan hareketle, federasyonlarda eğitimli, alanında uzman personelin istihdamına ihtiyaç duyulduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Özerkliğe ilişkin görüşlerin incelendiği Tablo 3'e bakıldığında ise başkanların “Spor federasyonları idari ve mali yönden özerkliğe kavuşmalıdır” görüşüne %64,1 oranıyla “pek çok” düzeyde katıldıkları tespit edilmiştir. Yılmaz'ın yapmış olduğu çalışmada da yönetici personelin %59,3'ünün Türk Spor Teşkilatının özerkleşmesi görüşüne tamamen katıldıkları belirtilmiştir. Bu sonuç araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.¹¹

Özerk yönetimin amaçlarından biri en kolay, en etkili, en verimli ve en kaliteli bir şekilde hizmetlerin gerçekleşmesini sağlamaktır.⁹ Nitekim, araştırmaya katılan başkanların da “Özerk yapıdaki federasyonların spor hizmetlerinde daha etkin ve verimli olacağı” görüşüne ne ölçüde inanmaktasınız?” maddesine ilişkin %46,2 oranıyla “pek çok”, %41,0 oranıyla da “çok” yanıtını verdikleri görülmüştür. Bu duruma bakarak başkanların özerkliğin amaçlarının farkında oldukları söylenebilir.

Yine Tablo 3'te başkanların, “mali özerklik getirilmesi ile federasyonların bugünkünden daha fazla geliri, daha etkin ve verimli kullanacağı” görüşüne %48,7 oranıyla “pek çok” şeklinde katıldıkları görülmektedir. Eylül 1999'da gerçekleştirilen federasyon başkanları toplantısında da başkanların benzer yönde görüşler bildirdikleri görülmektedir. Ancak burada bazı başkanlar, özellikle mali özerklik konusunda devlet desteğinden bir anda mahrum kalma çekincesi içerisinde olduklarını ve “özerkliğin medyada çok yer almayan ve devletin dışında kaynak bulamayan federasyonların üzerinde olması gerektiğini” ifade etmektedirler.²

Bu noktadan hareketle federasyon başkanlarının mali özerkliğe geçişte belli bir süre devlet desteğine kısmî olarak devam edilmesini istediklerini söyleyebiliriz. Nitekim araştırmada, başkanların %51,3 oranıyla “özerklik hakkı tanınan federasyonların kamu kaynaklarından aynı ve nakdi yardım almaları için gerekli yasalar düzenlenmeli” ve %59,0 oranıyla “özerklik tanınan federasyonlara, devlet tesislerini belli bir süre için bedelsiz kullanım hakkı tanınmalı” görüşlerine “pek çok” düzeyde katıldıkları görülmektedir.

Federasyon başkanlarının “spor kulüplerinin dernekler kanunu kapsamında çıkarılmaları ve spor yönetiminde daha etkin bir pozisyona gelecekleri yasal düzenlemelerin yapılmasının gerekli olduğu ” görüşüne % 53,8’lik bir oranla “pek çok” katıldıklarını belirtmişlerdir. Türkiye’de spor kulüpleri Dernekler Kanunu’na tabi olup, hizmet verdikleri branşların federasyonları, dolayısıyla GSGM tarafından tescil olunurlar. Oysa GSGM’nin bu şekilde merkezden onayı, biçimsel olarak kulüpleri federasyonu oluşturan birimler olmaktan çıkarmaktadır. Sporun fertlere ulaşmasında anahtar role sahip spor kulüplerinin etkinliğinin artması için yasal olarak desteklenmeleri gerekmektedir. Araştırmaya katılan federasyon başkanlarının bunun bilincinde olduklarını gösteren ifadeleri umut vericidir.

Özerklik tanınması halinde spor federasyonlarının branşlarını en küçük yerleşim birimlerine kadar yaygınlaştırmaları ancak sağlam örülmüş bir yerel yönetim- federasyon örgüt ağıyla gerçekleşecektir. Araştırmanın bulgularına göre federasyon başkanları çoğunlukla bunun bilincindedir. Tablo 3’e bakıldığında başkanların “özerk yapıdaki federasyonlar ile belediyeler arasında yerel düzeydeki spor faaliyetleri için uygun mevzuatın oluşturulması görüşüne ne ölçüde katılıyorsunuz?” maddesine %46,2 oranıyla “pek çok”, % 33,3 oranıyla “çok” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Yılmaz’ın yapmış olduğu çalışmada GSGM yöneticileri ve federasyon başkanları “belediyelere spor alanında sorumluluklar yüklenmesi gerektiği” görüşüne %44,8 oranında “tamamen katılıyorum” ifadesi ile görüş bildirdikleri görülmektedir ki, bu durum araştırmada elde edilen sonuçlarla paralellik arz etmektedir.¹¹

Bu bulgular Şahin’in yaptığı araştırmanın sonuçları ile de benzerlik göstermektedir. Şahin’in çalışmasında belediye başkanlarının “Belediyeler halkın oyun ve spor ihtiyaçlarını karşılamak bakımından ne kadar sorumluluk taşımalıdır?” maddesine ilişkin olarak %42,2 oranıyla “pek çok” yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.⁷

Sunay ve Karakuş’un yapmış oldukları bir çalışmada da sporun kitlelere yaygınlaştırılmasında yerel yönetimlerin ağırlığı, etkinliği ve sorumluluklarının artırılması gerektiğinin altı çizilmiştir.⁶

Yapılan karşılaştırılmalı testlerde, federasyon başkanlarından 45-49 yaş (X=4.71) grubunda olanların “spor federasyonları idari ve mali yönden özerkliğe kavuşmalıdır” görüşüne 50 ve üzeri yaş(X=3.54) grubundakilerden daha olumlu baktıkları tespit edilmiştir. (Tablo 6.)

Aynı şekilde, 45-49 yaş (X=4.53) grubundaki başkanların “özerk yapıdaki federasyonlar ile belediyeler arasında yerel düzeydeki spor faaliyetleri için uygun mevzuatın oluşturulması gereklidir” görüşüne, 50 ve üzeri yaş(X=3.62) grubundakilerden daha olumlu baktıkları görülmektedir. (Tablo 6)

Bu bulgulardan hareketle, 50 ve üzeri yaş grubundaki başkanların alışlagelen yönetim sistemini benimsediklerini ve merkezîyetçi bir yaklaşımla bakarak köklü değişikliklere karşı çıktıklarını söylemek mümkündür. Ancak yine yaş değişkeni ile federasyonların işleyişinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlerin analizinde anlamlı farklılıkların bulunmaması her yaş kategorisindeki başkanın genel şartlara aynı perspektiften baktığını gösterebilir. (Tablo 4.)

Federasyon başkanlarının mezuniyet durumları ile GSGM birimlerinin spor faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde yeterli olup olmadığına ilişkin görüşleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre lisans mezunu (X=2,93) başkanların bu maddeye

ilişkin görüşleri, lisansüstü program mezunu (X=2,25) başkanlardan daha olumlu düzeyde gerçekleşmiştir. (Tablo 8)

Buna göre, eğitim düzeyi yükseldikçe hizmetlerde kalite ve verimlilik beklentisinin yükseldiği, dolayısıyla lisansüstü programlardan mezun federasyon başkanlarının GGSM'nün hizmetlerin yürütülmesinde beklentilerinin tatmin olmadığını söylemek mümkündür.

Ancak araştırmada, başkanların eğitim durumuna göre özerkliğe ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Buna göre, eğitim durumunun başkanların teşkilatta özerklik ihtiyacının farkında oluşları ile ilgili olmadığını söylemek mümkündür. (Tablo 9)

Sonuç olarak, araştırma kapsamına dahil edilen federasyon başkanlarının da ağırlıklı olarak hem fikir olduğu "spor federasyonlarında özerkleşme" düşüncesi, bugünün şartlarında enine boyuna incelenip, bir an evvel Türk sporunda uygulamaya geçirilmesi gereken bir hareket olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak, araştırmanın sonuçlarından da incelenebileceği gibi devlet yönetiminden tamamen bağımsız bir federasyon yapılması, bugünün sosyal, ekonomik ve siyasi şartları düşünüldüğünde, uygulamada Türkiye'deki amatör sporu bugünkünden daha güç şartlar altına sokabileceğinden, özerkleşme fikrinin sağlam bir örgütsel altyapıya dayandırılması ve özerk yapılara geçişlerde süreçlerin esnekliğine imkan tanıyan hazırlıkların tamamlanması gerekli görülmektedir.

KAYNAKLAR

1. EKİCİ, S.; **"Türkiye'de Spor Federasyonlarını Oluşturan Fahri Çalışanların Spor Politikalarının Oluşumu ve Uygulamalarına Yaklaşımları"** Gazi Üniversitesi, Sağlık Bil. Ens. Beden Eğt. Ve Spor Anabilim dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2002
2. GSGM, **Federasyon Başkanları Toplantısı**, GSGM Yayını, Ankara, Eylül 1999
3. GSGM, **Spor Şurası 1999**, Kılıçaslan Yayınevi, Ankara, 1999, sy:334-337
4. <http://www.tdk.org.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?Kelime=%20değişim%20yönetimi&EskiSoz=değişim&GeriDon=2> (05,05,2003)
5. İMAMOĞLU, A. F.Çimen, Z.; **"Türkiye'de Spor Federasyonlarında Örgütsel Değişme İhtiyacı ve Bazı Uygulamalar Üzerine Düşünceler"** Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, C:4, S: 2 sy:59-76, Ankara, 1999
6. SUNAY, H., KARAKUŞ, E.; **"Sporun Kitlelere Yaygınlaştırılmasında Yerel Yönetimlerin, Yeri Ve Fonksiyonlarına İlişkin Ankara İli Metropol İlçeleri Belediye Meclisi Üyelerinin Görüşleri"** Gazi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi, C:5, Sayı: 3, 2000, Sy:63-80
7. ŞAHİN, M.Y.; **"Sporun Toplumaya Yaygınlaştırılmasında Belediyelerin Rolü ve Önemi (İç Anadolu Bölgesi Örneği)"** Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2002
8. TOBB, **"Mahalli İdarelerin Yeniden Yapılandırılması"** Yerel Yönetim Özel İhtisas Komisyonu Raporu", 1996
9. TORTOP, N: **"Özerk, Üretken ve Katılımcı Mahalli İdare Anlayışı"**, Amme İdaresi Dergisi, Cilt:24, Sayı:4, 1996, s:3-13
10. **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası**, Md:59, 1982
11. YILMAZ, İ.; **"Türk Spor Teşkilatının Örgütsel Değişim İhtiyacı Açısından Özerkliğin İncelenmesi"** Gazi Üniversitesi, Sağlık Bil. Ens. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2002